

Yeni Türk Ticaret Kanunu Bülteni Kanunun getirdikleri

• Önsöz	2
• Yeni Türk Ticaret Kanunu ("Yeni TTK") uyarınca anonim şirketlerde pay sahiplerinin hakları ve yükümlülükleri	3
• Şirketlerde risk yönetimi süreci ve Yeni TTK kapsamında kurulacak "Riskleri Erken Teşhis Komitesi"	7
• Türkiye Muhasebe Standardı (TMS) 23 – Borçlanma maliyetleri	9
• Yeni TTK – İnternet sitesi zorunluluğu	14
• Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Yönetim Kurulu üyelerini bekleyen riskler ve korunma yolları	16
• SAP kullanan şirketler için Yeni TTK ve UFRS'ye uyum ne ifade ediyor?	17
• Sıkça sorulan sorular	20

Yeni Türk Ticaret Kanunu ("Yeni TTK") bültenimizin Şubat sayısına hoşgeldiniz.

1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girecek Yeni TTK'ya uyum için 160 günden az bir süre kaldığı şu günlerde, Yeni TTK kamuoyunun gündemini etkilemeye devam ediyor. Yeni TTK hakkında kamuoyunda artan bilgi ve farkındalık seviyesi ile birlikte hergeçen gün daha fazla sayıda firma Yeni TTK'ya uyum çalışmalarına başladı ya da başlamak üzere.

Günler hızla akıp geçerken bizde Deloitte olarak Yeni TTK'ya uyum sürecini firmalara değer katacak bir değişim fırsatına dönüştürmek için birçok hizmet geliştirmeye devam ediyoruz. Çeşitli sektörlerden firmalar ile Yeni TTK'ya uyum çalışmalarını yürütüyoruz. Yeni TTK'ya uyum sürecinde sizlere yardımcı olacağını düşündüğümüz bilgileri ve güncel konuları aylık olarak yayımladığımız bültenlerimiz aracılığıyla sizlerle paylaşmaya devam ediyoruz.

Bir önceki sayımızda işletmelerde Elektronik Defter Tutma Donemi, Yeni TTK ile anonim şirketlere getirilen yenilikler ve değişiklikler (ii), Yeni TTK ve Kurumsal Yönetim, UFRS eğitim serisi : UMS 16 Maddi Duran Varlıklar ve Yeni TTK'nın bilgi sistemlerine etkisi konularına değinmiştik.

Sizlerle önceki sayılarımızda paylaştığımız e-posta adresine (TRTTKSSS@deloitte.com) gelen Yeni TTK ile ilgili sıkça sorulan sorulardan derleyeceğimiz "Yeni TTK ile ilgili sıkça sorulan sorular ve cevapları" köşemizde sorularınızı yanıtlamaya devam ediyoruz.

Bu adrese göndereceğiniz sorularınızı cevaplamaktan memnuniyet duyacağız. Bültenimizin Yeni TTK'ya uyum ve hazırlık sürecinize faydalı olması dileğiyle bir sonraki sayımızda görüşmek dileğiyle.

Saygılarımızla,

Ali Çiçekli

TTK İş Geliştirme Ortağı

Ali Çiçekli
TTK İş Geliştirme Ortağı

Yeni Türk Ticaret Kanunu (“Yeni TTK”) uyarınca anonim şirketlerde pay sahiplerinin hakları ve yükümlülükleri

Müge Kocaman Aksel, Müdür

6762 sayılı yürürlükte bulunan Türk Ticaret Kanunu (“TTK”) göz önünde bulundurulduğunda, Yeni TTK ile pay sahiplerinin, şirketlerde artık daha fazla söz sahibi oldukları söylenebilir. Yeni TTK ile pay sahiplerinin hakları ve bunun yanında ayrıca sorumlulukları ile ilgili olarak yeni düzenlemeler getirilmiştir. Söz konusu düzenlemeler Yeni TTK’ nın pay sahipliği müessesini daha değerli ve önemli bir konuma getirmek istediği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, Yeni TTK eşit işlem ilkesini benimsemiş ve pay sahiplerinin eşit şartlarda eşit işleme tabi tutulacağını hükme bağlayarak, pay oranının çok veya az olmasının önemli olmadığını, pay sahibi sıfatını taşımanın önemli olduğu belirlenmiştir.

Yeni TTK, pay sahiplerine bilgi alma ve inceleme hakları (Yeni TTK 437), oy hakları (Yeni TTK 434), oyda imtiyaz tanınması (Yeni TTK 479), rüçhan hakları (Yeni TTK 437), kâr payı hakları (Yeni TTK 509), özel denetçi atanmasını talep hakkı (Yeni TTK 438), şirketler topluluğu açısından bakıldığında, hâkim şirketin pay sahibinin bağlı şirketin finansal tabloları hakkında bilgi alma hakları (Yeni TTK 200) gibi konularda birçok yenilik içermektedir. .

Pay sahiplerinin en doğal haklarından biri, sahip olduğu pay sahipliği haklarını kullanmak amacıyla genel kurul toplantılarına katılma hakkıdır. Bu hakkı kullanma imkânı, Yeni TTK ile getirilen elektronik ortamda genel kurul toplantılarının yapılması (Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanacak bir tüzük ile elektronik ortamda genel kurul toplantılarının yapılma usul ve esasları belirlenecektir.) ve TTK’da tanınan temsil kurumlarından çok daha yeni temsil kurumlarının getirilmesi ile genişletilmiş ve kolaylaştırılmıştır.

Bu açıdan Yeni TTK, pay sahiplerinin aslında TTK ile de mevcut olan bu haklarını kullanmaları yönünde daha çağdaş ve katılımın en üst düzeyde olmasına yardımcı olacak araçlar sunarak, pay sahiplerinin şirkette daha aktif rol almalarını sağlayacak sistemler getirmiştir.

Pay sahiplerinin oy hakları:

Yeni TTK’ nın pay sahiplerinin oy hakları konusunda getirdiği yeniliklerden ilki, oy hakkının payın itibari değeri ile orantılı olarak kullanılacağı yönündedir. Böylece halka açık olmayan şirketlerde, oy hakkından yoksun payların çıkarılması söz konusu olmayacaktır.

Bunun yanında, şirket organlarının seçiminde daha ziyade düşük oranda pay sahibi olanların belki de lehine olabilecek “birikimli oy” sistemi getirilmiştir. Bu sistem ile örnek olarak yönetim kurulu üyelerinin seçiminde dahi düşük oranda şirkette pay sahibi olanların da söz sahibi olması sağlanabilecektir. Birikimli pay, pay başına 15 oy hakkı ile sınırlandırılmıştır. (Yeni TTK madde 476 ilâ 479)

Yeni TTK ile pay sahibinin genel kurulda temsili hususunda çeşitli temsil kurumları getirilmiştir. Bahsedilen temsil kurumları Yeni TTK’nın 428. maddesinde tanımlanan organ temsilcisi, bağımsız temsilci ve kurumsal temsilci ve 429. maddesinde tanımlanan tevdi eden temsilcisidir.

Organ temsilcisi, yönetim kurulu veya başka bir organın pay sahiplerine, kendisine bağlı herhangi bir kişiyi vekâlet verilebilecek kişi olarak önerdiği temsilcidir. Bu halde, birde bağımsız temsilci atanması zorunlu tutulmuş ve herhangi bir şirket organ, komite veya kurulunun direktifleri ile bağlı olmadan genel kurulda oy kullanacak kişi olarak tanımlanmıştır. Yeni TTK'da Organ Temsilcisi ve Bağımsız Temsilci kurumları, "Şirket kendisiyle herhangi bir şekilde ilişkisi bulunan bir kişiyi, genel kurul toplantısında kendileri adına oy kullanıp ilgili diğer işlemleri yapması için yetkili temsilcileri olarak atamaları amacıyla pay sahiplerine tavsiye edecekse, bununla birlikte şirketten tamamen bağımsız ve tarafsız bir diğer kişiyi de aynı görev için önermekle yükümlüdür." şeklinde hükme bağlanmıştır.

Yeni TTK ile getirilen bir başka temsil yöntemi ise, Kurumsal Temsilcidir. Kurumsal temsilci, ne yönde oy kullanacağını şirket pay sahiplerine ve kamuoyuna ilan eder ve aynı yönde oy kullanacak olan pay sahiplerinin kendisini vekil tayin etmeleri ile genel kurulda onlar adına oy kullanır.

TTK'da da var olan bir kurum olan tevdi eden temsilcisi, kendisine tevdi edilmiş bulunan pay ve pay senetlerinden doğan katılma ve oy haklarını tevdi eden adına kullanma yetkisini haizse, nasıl hareket etmesi gerektiği konusunda talimat almak için, her genel kurul toplantısından önce, tevdi edene başvurmak zorundadır. Tevdi olunan kişiler, bağlı olacakları esas ve usuller ve temsil belgesinin içeriği Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenleneceği Yeni TTK ile hükme bağlanmıştır.

Pay sahibinin bilgi alma ve inceleme hakkı:

Yeni TTK, pay sahibinin bilgi alma ve inceleme hakkına önem vermiş ve TTK'da bulunan bu kuruma işlerlik kazandırarak, pay sahiplerinin şirketten bir haber olmasını engellemek, şirket için önemli, pay sahibi için yararlı olabilecek bilgilerin paylaşımının şeffaflık, hesap verilebilirlik ilkeleri ışığında daha sistematik olmasına imkân tanımıştır.

Finansal tabloların, konsolide finansal tabloların, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun, denetleme raporlarının ve yönetim kurulunun kâr dağıtım önerisinin, genel kurulun toplantısından en az on beş gün önce, şirketin merkez ve şubelerinde, pay sahiplerinin incelemesine hazır bulundurulacağını hükme bağlamış ve pay sahiplerine bu belgeleri inceleme yetkisi tanımıştır. (Yeni TTK 437) Pay sahipleri bu haklarını genel kurulda soru sorarak veya genel kurul dışında inceleme ile yapabileceklerdir.

Pay sahiplerine tanınan bilgi alma ve inceleme hakkının bir güvencesi olarak karşımıza, esas sözleşmeyle ve şirket organlarından birinin kararıyla bu hakkın kaldırılamayacağı ve sınırlandırılmayacağı çıkmaktadır. Pay sahibinin bu hakkını kullanmasının engellenmesi durumunda ise, mahkeme etkin bir şekilde rol oynayacaktır.

Yeni TTK'ya göre, pay sahiplerinin bilgi alma ve inceleme hakları bir nedenle sınırlandırılabilir. Şirket sırrı veya korunması gerekli diğer şirket menfaatlerinin tehlikeye gireceği gerekçesiyle, pay sahibinin bilgi alma hakkı şirket tarafından reddedilebilecektir. Bu nedenle, pay sahibinin talep ettiği hangi bilgilerin temin edilip edilemeyeceği hususunun şirketlerce incelenmesi, şirket sırrı kavramının, şirket için önemli olan bilgilerin neler olduğunun tespit edilmesi, pay sahiplerinin bu yönde bilgilendirilmesinin nasıl ve ne yönde yapılacağına yöntemlerinin belirlenmesi gerekmektedir.

Rüçhan hakkı:

Yeni TTK'da da yerini alan rüçhan hakkı, pay sahiplerinin yeni çıkarılan payları, mevcut paylarının sermayeye oranına göre, alma hakları olarak tanımlanmaktadır. (Yeni TTK 461)
TTK'nın pay sahiplerinin rüçhan haklarını kullanmasını koruyucu nitelikte hükümlerinin yetersiz kalması nedeniyle, ticari hayatta pay sahiplerinin rüçhan haklarının kolaylıkla bertaraf edilebilmektedir. Yeni TTK pay sahiplerinin bu hakkı kullanımının kısıtlanmasını engellemek ve bu hakkı daha güçlü bir hak haline getirmek amacıyla, koruyucu hükümler getirmiştir.

"Genel kurulun, sermayenin artırımına ilişkin kararı ile pay sahibinin rüçhan hakkı, ancak haklı sebepler bulunduğu takdirde ve en az esas sermayenin yüzde altmışının olumlu oyu ile sınırlandırılabilir veya kaldırılabilir. Özellikle, halka arz, işletmelerin, işletme kısımlarının, iştiraklerin devralınması ve işçilerin şirkete katılmaları haklı sebep kabul olunur." hükmü ile esas sermayenin %60 olumlu oyu ve haklı bir neden olmak üzere, rüçhan hakkının sınırlandırılması için iki şart öngörülmüştür. "Rüçhan hakkının sınırlandırılması ve kaldırılmasıyla, hiç kimse haklı görülmeyecek şekilde, yararlandırılmaz veya kayba uğratılmaz." hükmü ile de yukarıdaki iki şartın yanında ayrıca rüçhan hakkının bir başkası yararına sınırlandırılmayacağı belirlenmiştir.

Batıl kararlar:

Yeni TTK pay sahiplerinin haklarını koruyan ve şirketlerde daha aktif rol almalarını sağlayan yenilikler getirmiş ve genel kurulda pay sahiplerinin haklarını kısıtlayıcı aksi yönde alınacak kararları batıl addetmiştir. Kanuna göre, pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran, pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran kararlar batıldır.

Pay sahiplerinin özel denetim isteme hakları:

TTK'da "hususî murakıp" olarak ifade edilen, özel denetçi kavramı Yeni TTK'da da yer almaktadır. Ancak Yeni TTK ile bu yönde getirilen en önemli değişiklik, özel denetim isteme hakkının kullanımı açısından karşımıza çıkmaktadır. Buna göre, TTK'da sadece azınlığa tanınmış bir hak olarak belirlenen özel denetçi isteme hakkı, Yeni TTK ile azlığın yanı sıra pay sahiplerinin de bireysel olarak talep edecekleri bir hak olarak belirlenmiştir. Yeni TTK'da yer aldığı üzere, her pay sahibi, pay sahipliği haklarının kullanılabilmesi için gerekli olduğu takdirde ve bilgi alma veya inceleme hakkı daha önce kullanılmışsa, belirli olayların özel bir denetimle açıklığa kavuşturulmasını, gündemde yer almasa bile genel kuruldan isteyebilecektir. Genel kurulun özel denetim istemini reddetmesi hâlinde, sermayenin en az onda birini, halka açık anonim şirketlerde yirmide birini oluşturan pay sahipleri veya paylarının itibarî değeri toplamı en az bir milyon Türk Lirası olan pay sahipleri üç ay içinde şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden özel denetçi atamasını isteyebilecektir.

Pay sahiplerinin kâr payı hakkı:

Her pay sahibi, kanun ve esas sözleşme hükümlerine göre pay sahiplerine dağıtılması kararlaştırılmış net dönem kârına, payı oranında katılma hakkını haizdir. Şirketin sona ermesi hâlinde her pay sahibi, esas sözleşmede sona eren şirketin mal varlığının kullanılmasına ilişkin, başka bir hüküm bulunmadığı takdirde, tasfiye sonucunda kalan tutara payı oranında katılır.

Bununla birlikte, kâr payı avansı artık sadece halka açık şirketlerde tanınan bir imkân olmaktan çıkarılmış ve halka açık olmayan şirketler içinde getirilmiştir.

Yeni TTK, kâr payı avansı hakkındaki düzenlemenin, Sermaye Piyasası Kanununa tabi olmayan şirketler için, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir tebliğ ile yapılacağını hükme bağlamıştır.

Pay sahibinin yükümlülükleri

Yeni TTK uyarınca, anonim şirketlerde pay bedelinin ödenmesi pay sahibinin yegâne yükümlülüğüdür. Yeni TTK'nın 480. maddesi "Kanunda öngörülen istisnalar dışında, esas sözleşmeyle pay sahibine, pay bedelini veya payın itibarî değerini aşan primi ifa dışında borç yükletilemez" ilkesini hükme bağlamıştır.

Pay devirlerinin şirketin onayına bağlı olduğu hâllerde, esas sözleşmeyle pay sahiplerine sermaye taahhüdünden doğan borçtan başka belli zamanlarda tekrarlanan ve konusu para olmayan edimleri yerine getirmek yükümlülüğü de yüklenebilecektir.

Yeni TTK uyarınca, sermaye koyma borcunu süresi içinde yerine getirmeyen pay sahibinin, ihtara gerek olmaksızın, temerrüt faizi ödemekle yükümlü olacağı hükme bağlanmıştır. Bu yönde, uygulamada sıkça rastlanan, pay sahiplerinin sermaye ödeme borçlarını yerine getirmemelerinin bir ölçüde önüne geçilmeye çalışılmış, ayrıca şirketin bu konuda ana sözleşmesine cezai şartlar koyabileceği belirlenmiştir.

Şirketlerde risk yönetimi süreci ve Yeni TTK kapsamında kurulacak “Riskleri Erken Teşhis Komitesi”

Müge Alşan, Kıdemli Müdür

Yeni Türk Ticaret Kanunu Madde 378 ile pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde, yönetim kurulu; şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla, uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlü hale gelmektedir. Bu amaçla kurulacak “Riskleri Erken Teşhis Komitesi” yönetim kuruluna her iki ayda bir vereceği raporda durumu değerlendirecek, varsa tehlikelere işaret edecek ve çareleri gösterecektir. Yeni Türk Ticaret Kanunu’na göre pay senetleri borsada işlem görmeyen diğer şirketlerde bu komite bağımsız denetçinin gerekli görüp bunu yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmesi hâlinde derhâl kurulacak ve komite ilk raporunu kurulmasını izleyen ayın sonunda yönetim kuruluna sunacaktır.

Benzer şekilde, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri’ne göre, şirketin karşı karşıya kalabileceği ve başta pay sahipleri olmak üzere şirketin menfaat sahiplerini etkileyebilecek olan risklerin etkilerini en aza indirebilecek bir risk yönetim ve iç kontrol mekanizması oluşturulması yönetim kurulunun temel fonksiyonları arasında yer almaktadır. Ayrıca, bu mekanizmanın sağlıklı olarak işlemesi için gerekli önlemlerin alınmasının yönetim kurulunun sorumluluğunda olduğu ve yönetim kurulunun görev ve sorumluluklarını sağlıklı olarak yerine getirmesi amacıyla komiteler oluşturacağı da belirtilmektedir.

Yeni Türk Ticaret Kanunu’na göre Riskleri Erken Teşhis Komitesi’nin kurulmasındaki amaç; yönetimi, yönetim kurulunu ve genel kurulu risklere yönelik olarak uyanık tutmak, gerektiğinde organlarca derhal etkili önlemlerin alınmasını sağlamaktır. Riskleri Erken Teşhisi Komitesi, bazı yönetim kurulu üyelerinin görevlendirilmeleri suretiyle kurulabileceği gibi, tamamen üçüncü kişilerden oluşabilecektir.

Şirket bünyesinde sistematik bir şekilde uygulanacak risk yönetimi süreci, hissedar değerinin korunması ve artırılması açısından oldukça önemlidir. Risk yönetimi süreci ile kurum hedeflerini etkileyebilecek belirsizliklerin ortaya çıkarılması ve hissedar risk alma iştahıyla uyumlu aksiyonlar ile bu belirsizliklerin proaktif bir şekilde yönetilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca, “Doğru riskleri mi almaktayız?”, “Doğru miktarda mı risk almaktayız?”, “Riskleri yönetmek için doğru süreçlerimiz var mı?” gibi sorularının cevabını sistematik bir risk yönetimi süreci olmaksızın cevaplandırmak çok mümkün olmayacaktır. Sistematik bir risk yönetimi sürecinde, şirket faaliyetleri kapsamında karşılaşılabilecek riskler (stratejik, uyum, finansal, operasyonel, itibar riskleri vb.) belirlenmeli, birbirleri ile etkileşimleri de göz önünde bulundurularak önceliklendirilmeli ve bu risklere yönelik olarak şirketin risk iştahı çerçevesinde alınacak aksiyonlara karar verilerek aksiyon planları ve aksiyon sahipleri belirlenmelidir.

Şirket içerisinde etkin bir risk yönetimi sürecini işletebilmek için özellikle unutulmaması gereken husus, risk yönetiminin şirket bünyesinde hep birlikte yürütülmesi gereken bir süreç olduğudur. Bu süreçte Yönetim Kurulu'na, Risk Komitesi'ne, iş birimlerine ve iç denetime ayrı ayrı sorumluluklar düşmektedir. Bu süreçte risk iştahını belirlemek, risk yönetimi kültürünü teşvik etmek, risk yönetimi politikalarını onaylamak yönetim kurulunun; risk yönetimi sürecini ve risk trendlerini izlemek, risk politika ve limitleri konusunda öneriler sunmak risk komitesinin; risk değerlendirmelerini periyodik olarak gerçekleştirmek, risk olaylarını eskale etmek, risk indikatörleri ile risklere karşı uygulanacak aksiyonları geliştirmek ve izlemek iş birimlerinin sorumluluğundadır. İç denetim fonksiyonu ise risk yönetimi sürecinin etkinliğini ve yeterliliğini değerlendirerek bu süreçteki iyileştirmeye açık alanlar ile ilgili önerilerini sunmalıdır.

Ayrıca, risk yönetimi sürecinde; en üst kademedен en alt kademeye kadar tüm şirket çalışanlarının risk tanımı, risk yönetimi ve kurum riskleri hakkında bilgi sahibi olması; risk yönetimi ile ilgili anahtar rollerin, sorumlulukların ve yetkilerin belirlenmesi; şirket bünyesinde ortak bir risk çerçevesinin bulunması ve yönetim tarafından belirlenen risk çerçevesi kapsamında iş birimlerinin sorumlu oldukları risklerin yönetilmesini sağlamaları; risklerin ve risklere karşı uygulanacak aksiyonların doğru bir şekilde belirlenmesi; risklerdeki değişikliklerin izlenmesi ve zamanında raporlanması kritik başarı faktörleri olarak sıralanabilir.

Yeni Türk Ticaret Kanunu'na uyum sürecinde öncelikli olarak pay senetleri borsada işlem gören şirketler bünyesinde Riskleri Erken Teşhis Komitesi'nin kurulması ve komitenin yönetim kurulu adına etkin bir şekilde çalışabilmesi için risk yönetimi sürecinin hayata geçirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bununla birlikte, pay senetleri borsada işlem görmeyen ve bağımsız denetçinin talebi olmaması durumunda Riskleri Erken Teşhis Komitesi kurulmasının zorunlu olmadığı şirketlerde bu komitenin kurulması ve risk yönetimi sürecinin yürütülmesi özellikle hissedar değerinin korunması ve artırılması açısından faydalı olacaktır.

Türkiye Muhasebe Standardı (TMS) 23 – Borçlanma maliyetleri

Alp Güres, Denetim Müdürü

Türkiye Muhasebe Standardı (TMS) 23 – Borçlanma maliyetleri

TMS 23 ana olarak;

- i) Borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirilmesi sırasında bu maliyetlerin hangi şartlar altında aktifleştirilip hangi şartlar altında gider olarak muhasebeleştirileceğinin belirlenmesine,
- ii) **özellikli bir varlığın** elde edilmesi, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilebilen **borçlanma maliyetlerinin**, ilgili özellikli varlığın maliyetinin bir parçası olarak aktifleştirilmesi ve diğer borçlanma maliyetlerinin oluştuğu dönemde gider olarak muhasebeleştirilmesine bağlı olarak hangi maliyetlerin borçlanma maliyeti olduğu ve hangi varlıkların özellikli varlık olduğunun belirlenmesine ve
- iii) aktifleştirmenin başlaması, aktifleştirme işlemine ara verilmesi ve aktifleştirmenin sona ermesi durumlarının hangi şartlarda sağlandığına açıklık getirir.

Borç olarak sınıflandırılmayan, imtiyazlı hisseler dahil, özkaynakların gerçekleşen veya tahmini maliyetleri ile ilgili konular standardın kapsamı dışında bırakılmıştır.

Ayrıca; işletmelerce gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülen bir özellikli varlık, örneğin bir canlı varlık veya çok miktarda ve tekrarlanarak üretilen stokların inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilebilen borçlanma maliyetleri ile ilgili olarak standardın uygulanması gerekli değildir.

Borçlanma maliyetleri

Borçlanma maliyetleri temel olarak; etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak hesaplanan faiz gideri (bkz. TMS 39), finansal kiralamalara ilişkin borçlanma maliyetleri (bkz. TMS 17) ve yabancı para ile borçlanmalarda, faiz maliyetleri ile ilgili düzeltme olarak dikkate alındıkları ölçüde olmak üzere, kur farklarını kapsar.

Örnek çözüm 1:

Finansal tablolarını fonksiyonel para birimi olan Türk Lirası (TL) üzerinden hazırlayan ABC İşletmesi özellikli bir varlığın finansmanı için aşağıda belirtilen hüküm ve koşullarla bir borçlanma sözleşmesi yapmıştır:

Alınan kredi tutarı (yabancı para olarak)	100 milyon ABD Doları (USD)
Kredinin ilk alınma tarihi	1 Ocak 2011
Kredinin ilk alındığı tarihteki TL-USD paritesi	TL 1,5376: USD 1
Yabancı para borçlanma faiz oranı (USD)	Yıllık %6 (sabit faiz)
Kredinin ilk alındığı tarihteki benzer TL para birimindeki kredilerin faiz oranı	Yıllık %12 (sabit faiz)
2011 yılı için ortalama döviz kuru	TL 1,6707: USD 1
2011 yılı dönem sonu döviz kuru	TL 1,8889: USD 1

2011 yılı içinde yapılan faiz ödemeleri:

Faiz ödemesi (%6 × 100 milyon USD) 30 Haziran tarihinde tek seferde olmak üzere	6 milyon USD
Ödeme tarihinde çevirim	9,8 milyon TL

ABC işletmesi 9,8 milyon TL'yi (faiz giderinin gerçekleştiği tarihteki döviz kuruyla değerlendirilmiş) özellikli bir varlığın finansmanında kullanılan yabancı para cinsinden kredinin faiz gideri olduğu için aktifleştirmelidir.

Buna ek olarak, ABC işletmesi muhasebe politikası olarak faiz maliyetleri ile ilgili düzeltme olarak dikkate alınmak üzere kur farklarını da borçlanma gideri olarak ele alabilir. Eğer bu şekilde bir seçim yapılırsa kur farkları üzerindeki faiz maliyetlerinden kaynaklanan maksimum düzeltmeyi hesaplamak için ABC işletmesi'nin aynı dönemde eğer alınan kredi TL para biriminden olsaydı ödenecek olan kredi faiz giderini hesaplaması gerekmektedir. Hesaplama aşağıdaki şekildedir:

Kredinin ilk alındığı tarih olan 1 Ocak 2011'deki 100 milyon USD'nin TL karşılığı	153,8 milyon TL
Yıllık faiz gideri (TL kredi için %12)	18,4 milyon TL

Yukarıdaki senaryoda, 18,4 milyon TL işletme'nin fonksiyonel para birimi cinsinden borçlanma maliyeti olarak nitelendirilebilecek tavan tutarı gösterir. Sonuç olarak, ilgili muhasebe politikası seçilirse, ABC işletmesi borçlanma maliyeti olarak 9,8 ve 18,4 milyon TL arasındaki bir rakamı aktifleştirmelidir.

2011 raporlama dönemi sonunda ABC işletmesinin ilgili krediden anaparası olan 100 milyon USD'nin dönem sonu kuru çevriminden kaynaklanan yabancı para kur farkı gideri aşağıdaki gibidir:

Kredinin ilk alındığı tarihteki parite TL 1,5376: USD 1	153,8 milyon TL
Dönem sonundaki parite TL 1,8889: USD 1	188,9 milyon TL
Kur farkı gideri	(35,1) milyon TL

Yukarıda hesaplandığı gibi, 2011 raporlama döneminde ABC işletmesinin aktifleştirebileceği maksimum tutar 18,4 milyon TL'dir. Özellikli varlığın fonlamasında kullanılan kredi için dönem içinde katlanılan faiz gideri olan 9,8 milyon TL ile aktifleştirilebilecek maksimum rakam olan 18,4 milyon TL arasındaki fark olan 8,6 milyon TL aktifleştirilebilecek kur farkı gideridir. Geri kalan 26,5 milyon TL dönemde kur farkı gideri olarak gelir/gider hesaplarında muhasebeleştirilmelidir.

Eğer 2011 raporlama dönemi sonundaki kur, kur gideri değil kur geliri yaratmış olsaydı, bütün kur geliri gelir gider hesaplarında muhasebeleştirilecek ve sadece 9,8 milyon TL borçlanma maliyeti olarak aktifleştirilebilecekti.

Özellikli varlıklar

Amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilebilmesi zorunlu olarak uzun bir süreyi gerektiren varlıklardır.

Koşullara bağlı olarak; stoklar, imalat tesisleri, enerji üretim tesisleri, maddi olmayan duran varlıklar ve yatırım amaçlı gayrimenkuller özellikli varlık olarak nitelendirilebilir.

Finansal varlıklar, kısa süre içerisinde üretilen veya imal edilen stoklar, elde edildiklerinde amaçlanan kullanıma veya satışa hazır hale gelen varlıklar özellikli varlık değildir.

Aktifleştirilebilir borçlanma maliyetleri

- Özellikle varlığın elde edilmesi ile doğrudan ilişkili borçlanma maliyetleri (münhasıran bir özellikle varlığın elde edilmesi amacıyla yapılan borçlanmalar)
- Genel amaçlı olarak borçlanılan fonların bir kısmının, bir özellikle varlığın finansmanı için kullanıldığı durumlarda; aktifleştirilecek borçlanma maliyeti tutarı, ilgili varlığa ilişkin yapılan harcamalara uygulanacak bir **aktifleştirme oranı** yardımı ile belirlenir. Bu aktifleştirme oranı, özellikle varlık alımına yönelik yapılmış borçlanmalar hariç olmak üzere, işletmenin ilgili dönem süresince mevcut tüm borçlarına ilişkin borçlanma maliyetlerinin ağırlıklı ortalamasıdır. Bir dönem boyunca aktifleştirilen borçlanma maliyetlerinin tutarı, ilgili dönem boyunca oluşan borçlanma maliyetleri tutarını aşamaz.

Örnek: Bir işletme özellikle varlıkların satın alınması ve geliştirilmesi de dahil olmak üzere, genel ihtiyaçlarını finanse etmek için merkezi bir hazine fonksiyonu sayesinde finansman sağlamaktadır.

31 Aralık 2011 tarihinde sona eren yıl boyunca, bir gayrimenkul geliştirme projesi başlamış ve söz konusu projeye ilgili aşağıdaki harcamalara katlanılmıştır:

Bin TL	
1 Haziran	5,000
1 Ekim	10,000
1 Kasım	10,000

İşletmenin dönem boyunca aldığı kredi ve bu kredilerle ilgili katlandığı faiz maliyetleri aşağıdaki gibidir:

Uzun vadeli krediler *
10 yıl %10 faiz oranı
5 yıl %8 faiz oranı
Kısa vadeli krediler **
Açık kredi **

Tahsil edilmemiş anapara Bin TL	Faiz Bin TL
35,000	3,500
10,000	800
12,000	1,600
5,000	500
62,000	6,400

* Dönem içinde uzun vadeli kredilerde herhangi bir hareket olmamıştır.

** Kısa vadeli kredi ve açık kredi tutarları dönem içinde kullanılan kredilerin ortalama anapara larını temsil etmektedir.

Özellikli varlığa ilişkin harcamalara uygulanacak uygun aktifleştirme oranı şu şekilde hesaplanır:

$$\frac{\text{Dönemdeki toplam borçlanma maliyeti}}{\text{Toplam kredi anapara larının ağırlıklı ortalaması}} = \frac{6,400}{62,000}$$

Aktifleştirilmesi gereken faiz aşağıdaki şekilde hesaplanır:

	Bin TL
5,000 Bin TL × 7/12 × %10,32	301
10,000 Bin TL × 3/12 × %10,32	258
10,000 Bin TL × 2/12 × %10,32	172
Dönem içinde aktifleştirilecek faiz gideri	731

- Bir işletme bir özellikli varlığın edinilmesi amacıyla özellikle borçlanmış ise, bu durumda aktifleştirilecek borçlanma maliyet tutarı; ilgili dönem boyunca söz konusu borçlanmaya ilişkin oluşan borçlanma maliyetlerinden, söz konusu fonların geçici olarak nemalandırılması ile sağlanan gelirlerin düşülmesi ile belirlenir.

Örnek soru: Bir, işletme fabrika binasının inşası için (özellikli varlık) 20 milyon TL'lik kredi kullanmıştır. Kredi aylık olarak dört eşit taksitte bankadan çekilecektir. Fabrika binasının inşa giderleri için yapılan ödemeler ay boyunca gerçekleşmektedir ve alınan kredi tutarlarıyla birebir örtüşmemektedir. Her ay boyunca işletme bankayla yapılan anlaşmanın sonucunda fabrika binasının inşasında kullanmadığı fazla kredi tutarını banka'da kısa vadeli mevduat olarak tutmaktadır.

Kısa vadeli mevduat olarak banka'da tutulan paradan elde edilen faiz geliri aktifleştirilecek borçlanma maliyetinin belirlenmesinde dikkate alınmalı mıdır?

Cevap: Evet, işletme fabrika binasının inşasının maliyetinin bir parçası olarak, dönem içinde ilgili kredi için hesaplanan faiz gideri eksi yine ilgili kredinin kısa vadeli olarak bankaya yatırılmasından elde edilen faiz gelirini borçlanma maliyeti olarak aktifleştirmelidir.

Aktifleştirmenin başlaması

Aktifleştirmenin başladığı tarih aşağıdaki koşulların tümünün sağlandığı tarihtir;

- işletme varlık için harcama yaptığında,
- borçlanma maliyetleri oluştuğunda,
- işletme, ilgili varlığın amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilmesi için gerekli işlemlere başladığında.

Bir varlığın amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilmesi için gerekli işlemler; ilgili varlığın fiziksel olarak inşa edilmesi ile sınırlı değildir. Bu işlemler; söz konusu varlıkla ilgili fiziksel inşaatın başlamasından önceki, gerekli izinlerin alınması gibi teknik ve idari faaliyetleri de içerir.

Aktifleştirme işlemine ara verilmesi

Bir özellikli varlığın amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilmesine yönelik faaliyetlere uzun süreli ara verilen dönemler boyunca oluşan borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesine de ara verilir.

İşlemlerdeki geçici gecikmenin, varlığın amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilmesi için gerekli işlemlerin kaçınılmaz bir parçası olduğu durumlarda borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesine ara verilmez. Örneğin, bir stok kaleminin olgunlaşması için ihtiyaç duyulan ek süre boyunca veya yüksek su seviyesinin alışlagelmiş bir olay olduğu coğrafi bir bölgede yapılmakta olan bir köprünün inşaatının yüksek su seviyesi nedeniyle gecikmeye uğradığı ek sürelerde borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesine devam edilir.

Aktifleştirmenin sona ermesi

Bir varlığın amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilmesi için gerekli tüm işlemler esas itibarıyla tamamlandığında, borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesine son verilir.

Bir varlığın fiziken inşasının tamamlanması; olağan idari işlemler devam etse dahi, ilgili varlığın amaçlanan kullanıma veya satışa hazır olduğu anlamına gelir. Varlıkla ilgili, müşterinin veya kullanıcının talebine göre, dekorasyon ve benzeri küçük işlemlere devam edilmesi tüm işlemlerin esas itibarıyla tamamlanmadığı anlamına gelmez.

Bir özellikli varlığın yapımının parçalar halinde tamamlandığı ve diğer parçaların yapımı devam ederken her bir parçanın kullanılabilirliği durumlarda; belli bir parçanın amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilmesi için gerekli tüm işlemler esas itibarıyla tamamlandığında, ilgili parçaya ilişkin borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesine son verilir.

Her biri bağımsız olarak kullanılabilen birkaç binadan oluşan bir iş merkezi, diğer bölümlerde inşaat devam ederken her bir bölümü ayrı olarak kullanılabilen bir özellikli varlığa örnek teşkil eder. Çelik fabrikası gibi, aynı tesisin farklı bölümlerinde birbirini takip eden çeşitli süreçler içeren bir endüstriyel tesis de, herhangi bir parçasının kullanılabilmesi için bütünüyle tamamlanması gereken bir özellikli varlığa örnektir.

Raporlanacak bilgiler

Şirket TMS 23 kapsamında ilgili dönem boyunca aktifleştirilen borçlanma maliyetlerinin tutarını ve aktifleştirilebilecek borçlanma maliyetleri tutarının belirlenmesinde kullanılan aktifleştirme oranını açıklamak zorundadır.

Yeni TTK – İnternet sitesi zorunluluğu

Ünal Şerifler, Kıdemli Denetçi

1956 yılından bu yana yürürlükte olan 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu, küresel ekonomide ve ülkemizde yaşanan gelişmeler neticesinde, mevcut ihtiyaçları karşılamada yetersiz kalmıştır. Hem global entegrasyonu sağlamak, hem de ticaret hayatında ortaya çıkan yeni ihtiyaçları karşılamak adına bir kanun değişikliği artık zorunlu bir hale gelmiştir. Bunun yanında 2001 yılında Türk Medeni Kanunu'nda, 2011 yılında ise Borçlar Kanunu'nda ve Hukuk Muhakemeleri kanununda yapılan köklü değişiklikler, Türk Ticaret Kanunu'nun yenilenmesini zorunlu kılan diğer önemli olgulardır.

Tüm bu gelişmeler ile birlikte, 14 Şubat 2011 tarihinde Resmi Gazete 'de yayınlanan ve 1 Temmuz 2012 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek Yeni Türk Ticaret Kanunu ile ticaret hayatında köklü değişimler yaşanacaktır. Bu değişimleri ve yürürlüğe girecekleri tarihler kısaca şöyle özetlenebilir;

- Ticari defterlerin tutulması ve finansal tabloların UFRS'ye göre düzenlenmesi – 1 Ocak 2013
- Yasal defterlerin zorunlu bağımsız denetimi – 1 Ocak 2013
- İç kontrol sisteminin kurulması – 1 Temmuz 2012
- İşlem denetimi
- Risklerin erken teşhisi komitesinin kurulması – 1 Temmuz 2012
- İnternet sitesi zorunluluğu – 1 Temmuz 2013

Görüldüğü gibi Yeni Türk Ticaret Kanunu, yalnızca şirketlerin günlük operasyonlarını değil, aynı zamanda finansal raporların hazırlanmasını, şirketlerin organizasyonlarını ve yatırımcı ve kamuyu bilgilendirme politikalarını da etkileyen düzenlemeleri esas almaktadır.

İnternet sitesi kurma zorunluluğu da, yine aynı şekilde şirketlerin şeffaflığını artırmak adına getirilen önemli düzenlemelerden bir tanesi olarak kabul edilmektedir.

Yasalaşan ve yürürlüğe girecek olan Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun 1524. Maddesinde uygulama esasları düzenlenen internet sitesi kurma uygulamasına göre her sermaye şirketi, sahip olduğu bilgi ve belgeleri, kanunda yer alan asgari unsurları içerecek şekilde, bu siteler aracılığı ile duyuracaklardır.

Söz konusu 1524. Maddeye göre, yukarıda bahsedildiği şekilde her sermaye şirketinin bir internet sitesi olması, eğer zaten bir internet sitesine sahip ise, kanunda yer alan asgari unsurları içerecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Buna göre Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun 1524. Maddesinde yer alan ve firmaların, internet sitelerinde açıklaması gereken başlıca unsurlar şu şekilde belirtilmiştir;

- a) Şirketçe kanunen yapılması gereken ilanlar.
- b) Pay sahipleri ile ortakların menfaatlerini koruyabilmeleri ve haklarını bilinçli kullanabilmeleri için görmelerinin ve bilmelerinin yararlı olduğu belgeler, bilgiler, açıklamalar.
- c) Yönetim ve müdürler kurulu tarafından alınan; rüçhan, değiştime, alım, önerilme, değişim oranı, ayrılma karşılığı gibi haklara ilişkin kararlar; bunlarla ilgili bedellerin nasıl belirlendiğini gösteren hesapların dökümü.
- d) Değerleme raporları, kurucular beyanı, payların halka arz edilmesine dair taahhütler, bunlara ait teminatlar ve garantiler; iflasın ertelenmesine veya benzeri konulara ilişkin karar metinleri; şirketin kendi paylarını iktisap etmesi hakkındaki genel kurul ve yönetim kurulu kararları, bu işlemlerle ilgili açıklamalar, bilgiler, belgeler.
- e) Ticaret şirketlerinin birleşmesi, bölünmesi, tür değiştirmesi hâlinde, ortakların ve menfaat sahiplerinin incelemesine sunulan bilgiler, tablolar, belgeler; sermaye arttırımı, azaltılması dâhil, esas sözleşme değişikliklerine ait belgeler, kararlar; imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu kararları, menkul kıymet çıkarılması gibi işlemler dolayısıyla hazırlanan raporlar.

- f) Genel kurullara ait olanlar dâhil her türlü çağrılara ait belgeler, raporlar, yönetim kurulu açıklamaları.
- g) Şeffaflık ilkesi ve bilgi toplumu açısından açıklanması zorunlu bilgiler.
- h) Bilgi alma kapsamında sorulan sorular, bunlara verilen cevaplar, diğer kanunlarda pay sahiplerinin veya ortakların aydınlatılması için öngörülen hususlar.
- ı) Finansal tablolar, kanunen açıklanması gerekli ara tablolar, özel amaçlarla çıkarılan bilançolar ve diğer finansal tablolar, pay ve menfaat sahipleri bakımından bilinmesi gerekli finansal raporlamalar, bunların dipnotları ve ekleri.
- i) Yönetim kurulunun yıllık raporu, kurumsal yönetim ilkelerine ne ölçüde uyulduğuna ilişkin yıllık değerlendirme açıklaması; yönetim kurulu başkan ve üyeleriyle yöneticilere ödenen her türlü paralar, temsil ve seyahat giderleri, tazminatlar, sigortalar ve benzeri ödemeler.
- j) Denetçi, özel denetçi, işlem denetçisi raporları.
- k) Yetkili kurul ve bakanlıkların konulmasını istedikleri, pay sahiplerini ve sermaye piyasasını ilgilendiren konulara ilişkin bilgiler.

İnternet sitesinde yayınlanacak içeriklerin başlıcaları bu şekilde belirtilmiştir. Yine aynı şekilde bu içeriklerin sitede yayınlanma şekil şartları da kanunun aynı maddesine belirlenmiştir. Buna göre, İnternet sitesinde yer alacak bilgiler metin hâline getirilip şirket yönetimi tarafından tarih ve saati gösterilerek noterlikçe onaylı bir deftere sıra numarası altında yazılır veya yapılandırılması gerekmektedir. Daha sonra sitede yayımlanan bilgilerde bir değişiklik yapılırsa, değişikliğe ilişkin olarak yukarıdaki işlem tekrarlanır. İnternet sitesine konulan bu içeriklerin sitede kalma süresi ise minimum 6 ay olarak belirlenmiştir. Buna göre 6 aydan daha az bir süre sitede yayında olan bir içerik, hiç yayınlanmamış sayılacaktır. Finansal tablolar için bu süre 5 yıl olarak belirlenmiştir. Yayımlanan tüm içerikler, herkesin erişimine açık bulunmak zorundadır. Buna uymayan ve sonucunda kusurlu bulunan tüm yöneticiler ve yönetim kurulu üyeleri hakkında cezai hükümler saklı bulunmaktadır.

Değerlendirme

Her sermaye şirketi, sahip olacağı internet sitesi aracılığı ile, yaptığı ya da yapmayı düşündüğü her türlü operasyonu hakkında kamuyu ve yatırımcıları bilgilendirecek ve böylece bilginin herkese ulaştırılması sağlanarak, bu bilgiyi haksız şekilde kullanarak menfaat sağlamak isteyenlerin önüne geçilmiş olacaktır. Fakat, burada özellikle belirtmek gerekir ki, ticari sır niteliğindeki birtakım bilgilerin bu madde kapsamında açıklanma zorunluluğu bulunmamaktadır. Ticari sirlara örnek vermek gerekirse;

- Pazarlama kanalları ve pazarlama teknikleri
- Müşteri isimleri
- Maliyet hesapları
- İmalat sırları

Ticari hayatı yeniden düzenleyecek olan Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun dayandığı temel prensiplerden birisi olan şeffaflığın artırılması hususu, kanunun 1524. Maddesinde düzenlenen internet sitesi kurma ve bilginin paylaşılması hususları ile bir kez daha vurgulanmaktadır. Yatırımcılarına şeffaf davranan şirketler ile yatırımcılar için güven ortamı sağlanarak, hem hali hazırda halka açık firmaların yatırımcı kalitesinin artması, hem de halka arz olmayı düşünen firmaların potansiyel yatırımcılar için uygun bir yatırım alanının oluşturulması yine kanunun bu maddesinin başlıca amaçları arasındadır.

Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Yönetim Kurulu üyelerini bekleyen riskler ve korunma yolları

Ali Çiçekli, Ortak – Türk Ticaret Kanunu Hizmetleri Lideri

1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girecek Yeni TTK'ya uyum için kalan süre hızla daralırken Yeni TTK hakkında tartışmalar yoğunlaşarak sürüyor. Şüphesiz Yeni TTK gündeminin en önemli maddelerinden biri Yeni TTK'nın şirket yönetim kurulu üyelerine getirdiği sorumluluklarla birlikte yüklenen riskler. Yazımızda Yeni TTK'nın getirdiği söz konusu riskleri özetlerken bu risklere karşı yönetim kurulu üyelerinin ne tip korunma mekanizmaları geliştirebileceğini irdedeceğiz.

Yeni TTK'nın 375'inci maddesi yönetim kurulunun devredilemez görevlerini belirtiyor. Bu madde yönetim kurulu'nun temel görevini yönetimle görevli kişilerin üstgözetimi olarak belirtirken, muhasebe, finans denetimi ve şirketin faaliyetinin gerektirdiği ölçüde finansal planlama için gerekli düzenin kurulması sorumluluğunda yönetim kuruluna yüklüyor. Söz konusu maddede belirtilen muhasebe UFRS muhasebe ve kayıt sistemini, finans denetimi başta finansal tabloların UFRS ile uyumlu ve firmanın faaliyetlerini doğru bir biçimde finansal tablolara yansıtacak iç kontrol sisteminin kurulmasını ve finansal planlama ise UFRS bazlı bütçe sisteminin geliştirilmesidir. Dikkatinizi çekmiş olabileceği gibi kanun yönetim kuruluna yöneticilerin ve şirketin faaliyetlerinin tamamının üstgözetimi görevini yüklerken bir yandan da bu üst gözetim faaliyetini yerine getirebilecek sistemlerin ve araçların kurulması ve geliştirilmesi görevini de gene YK'ya yüklemektedir.

Yeni TTK'nın 366 ve 367'nci maddeleride YK üyeleri açısından dikkatle okunması gereken iki önemli madde. 366'nci maddenin ikinci bendinde belirtildiği üzere YK, işlerin gidişini izlemek, kararlarını uygulamak veya iç denetim amacıyla içlerinde YK üyelerinde bulunabileceği (mutlaka YK üyeleri bulunmak zorunda değil) komiteler ve komisyonlar kurabileceklerdir.

İzleyen 367'nci maddede ise YK esas sözleşmeye konacak bir hükümlerle düzenleyeceği bir iç yönergeye göre yönetimi, kısmen veya tamamen bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine veya

üçüncü kişiye devretmeye yetkili kılınabileceğini belirtirken aynı maddenin 2 nci bendi yönetim, devredilmediği takdirde, YK üyelerinin tamamına ait olduğunu söylemektedir. Dolayısıyla Yeni TTK YK üyelerine üst gözetim ve üst gözetim görevini yerine getirecek sistemlerin kurulması dışındaki görev ve sorumluluklarını bir iç yönergeye göre alt komisyonlara devretme olanağı sağlarken bir yandanda bu devir yapılmadığı takdirde sorumluluğu yönetim kurulu üyelerine yüklemektedir.

Akla gelebilecek sorulardan bir tanesi Yeni TTK'nın belirttiği yukarıdaki paragraflarda açıklamaya çalıştığım yetki devri mekanizmasını işletmeyen ve üst gözetim faaliyetini yerine getirecek sistemleri kurmayan firmaların YK üyelerine ne tip yaptırımlar uygulanacağıdır.

YK üyelerinin oluşabilecek ihtilaflarda haklarını savunabilmeleri için hakim karşısında YK olarak kanunda bahsedilen tüm yükümlülüklerini yerine getirdiğini kanıtlaması gerekmektedir. YK bir iç yönergeye göre üzerindeki yetkileri alt komisyonlara devrettiğini, üst gözetim görevini yerine getirecek muhasebe sistemi, içkontrol ve içdenetim sistemini kurduğunu, finansal planlama yaptığını dokümanle ederek ispatladığı takdirde oluşan zararların kendi kontrol ve etki gücünün dışında olduğunu iddia edebilir. Bu üstgözetim araçları şirketin YK üyelerini, yöneticilerini, çalışanlarını kısacası şirketin bütününe koruyan mekanizmalarıdır. Dolayısıyla Kurumsal Yönetim ilkelerinin bütün unsurlarıyla Şirket yönetimi tarafından bir yönetim felsefesi olarak içselleştirilmesi kurumsal yönetimin bir davranış biçimi olarak benimsenmesi, Şirketin olası ihtilaflardan ve risklerden korunması için en önemli araçtır. Bu sistemler YK üyelerini, çalışanlarını, Şirketin markasını kısacası Şirketi koruyan savunma mekanizmalarıdır. İşleyen bir içkontrol mekanizması ve bu kontrollerin sistematik olarak denetlenmesi YK üyelerinin vazgeçilmez görevi olarak kanunun 375'inci maddesi uyarınca sayılan üstgözetim görevini yerine getirmesi için zorunludur.

SAP kullanan şirketler için Yeni TTK ve UFRS'ye uyum ne ifade ediyor?

Cem Sezgin,Ortak – Finansal Dönüşüm Hizmetleri Lideri

Yeni Türk Ticaret Kanunu'na geçiş için kalan süre daraldıkça, gittikçe daha fazla şirket aksiyon alıyor. Ancak bunu sadece zaman boyutuna bağlamak doğru olmaz. Bugün için, 3 ay öncesine göre çok daha bilinçli; kanunun gerekliliklerine hakim hissedarlardan ve profesyonellerden bahsedebiliriz. İşte bu bilinçle hareket eden firmalar; kanun ile uyumlu hale gelebilmek için bilgi sistemleri altyapılarına ilişkin yatırımlar ve iyileştirmeler yapmaları gerektiğinin ve bunun zaman alacağına da farkındalar. Mevcut ve müstakbel SAP müşterileri böylesine meşakatli bir sürece başlama arifesinde birçok soruya cevap arıyorlar.

Bunların ilki, raporlama ve operasyonel anlamda yeni kanunun sisteme temas eden noktalarının neler olduğu. Yeni TTK ile birlikte önemli bir raporlama yükü geliyor. Tüm şirketler UFRS ile özdeş TMS Mali Tablolar (Md. 88), UFRS bazlı Bütçe (Md. 375), Yıllık Faaliyet Raporu (Md. 516) ve aslında birçok raporun bileşimi gibi düşünebileceğimiz internet sayfaları (Md. 1524) hazırlayacaklar. Eğer bir şirketler topluluğundan bahsediyorsak; Konsolide Mali Tablolar (Md. 398), Bağlı Şirket-Hakim Şirket raporlaması da (Md. 199) devreye girecek.

Halka açık olma veya Bağımsız Denetçilerinin gerekli görmesi durumunda; şirketler ayrıca "Risklerin Erken Teşhisi Komiteleri" kuracaklar ve böylelikle risk raporlaması da ön plana çıkacak. (Md. 378) Bunlara ek olarak VUK, Düzenleyici Kurum Raporlamaları ve Yönetim Raporlaması gibi bildirimler de geçerliliklerini koruyacaklar. Tabii ki "yeni kayıt ve defter düzeni"ne değinmemizde de fayda var. Bugüne kadar UFRS raporlama yapan şirketlerde "mali kardan ticari kara geçiş" yaklaşımı geçerliydi. En yaygın uygulaması ile VUK esaslı defterden elde edilen mali tabloların; düzeltme ve yeniden sınıflama kayıtları ile UFRS mali tablolara dönüştürülmesi söz konusuydu.

Bundan böyle ise muhasebe defterinin UFRS'ye uygun şekilde tutularak; daha sonra yapılacak düzenlemeler ile matrahın hesaplanacağı öngörülüyor. Yani 01. 01. 2013'den itibaren daha önceki işleyişin tersi geçerli olacak. Buna paralel olarak mevcut Tek Düzen Hesap Planı da UFRS ile uyumlu olacak şekilde yeniden tasarlanıyor.

İkinci soru ise, kullanımdaki yazılımların, yukarıdaki yeni ihtiyaçlar kümesine nasıl ve ne ölçüde cevap vereceği; öncelikle her firmanın konuya ilişkin gereksinimlerinin farklı düzeyde olacağını söylemekle başlayalım. Şirketin halka açık olup olmayışı, mevcutta UFRS raporlama yapıp yapmaması, halihazırdaki muhasebe defteri kurgusu, SAP'nin hangi modüllerinin kullanıcı olduğu, faaliyet gösterilen sektörler, solo şirket veya şirketler topluluğu olması gibi onlarca farklı kriter bu konuda belirleyici unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Dikkat çekmek istediğim bir diğer husus ise gereksinimleri karşılamada tek bir yöntemden bahsedemeyeceğimiz. Yeni TTK ve UFRS ile uyumlu olmak için Lokalizasyon, Ek Geliştirme, Migrasyon, Yeni Bir Modül, Uyarılma, Manuel Kayıt ve hatta "sistem üzerinde yapmama" seçeneği bile gündeme geliyor olabilir. Öte yandan özellikle UFRS bazlı kayıt/raporlama konusunu ele aldığımızda paralel raporlama/çoklu defter; aynı defter üzerinde hesap farklılaştırma gibi alternatifler gündeme gelecektir.

Tüm bunlar yapılırken belge ayrıştırma, malzeme defteri, fonksiyonel para birimi, sabit kıymet defteri, segment raporlaması, grup içi işlemler gibi konular değerlendirilmelidir. Gözardı etmememiz gereken bir husus da bu gereksinimlerin SAP'nin tek bir çözümü veya modülü kapsamında karşılanmayacağı gerçeğidir. O yüzden her ne kadar SAP FI modülü ön plana çıksa da; bu modülü besleyen tüm modüller; ayrıca konsolidasyon, iş zekası, bütçe ve planlama, kurumsal yönetim/risk/uyum, içerik yönetimi, erişim yönetimi, yayınlama yönetimi ve e-uygulamalar gibi birçok farklı çözüm de Yeni TTK ile uyum aşamasında devreye girecektir.

Bu zor ve riskli sürecin başarı ile sonuçlanması ancak UFRS, SAP, Kurumsal Yönetim, Hukuk gibi farklı uzmanlıkları; etkin bir proje ve kalite güvence yönetimi ile biraraya getirerek mümkündür. Komple çözümü sunabilme, deneyim ve farklı yaklaşımı ile Deloitte kurumunuz için en doğru yol arkadaşıdır.

SAP üzerinde, UFRS'ye başarılı geçiş nasıl olur?

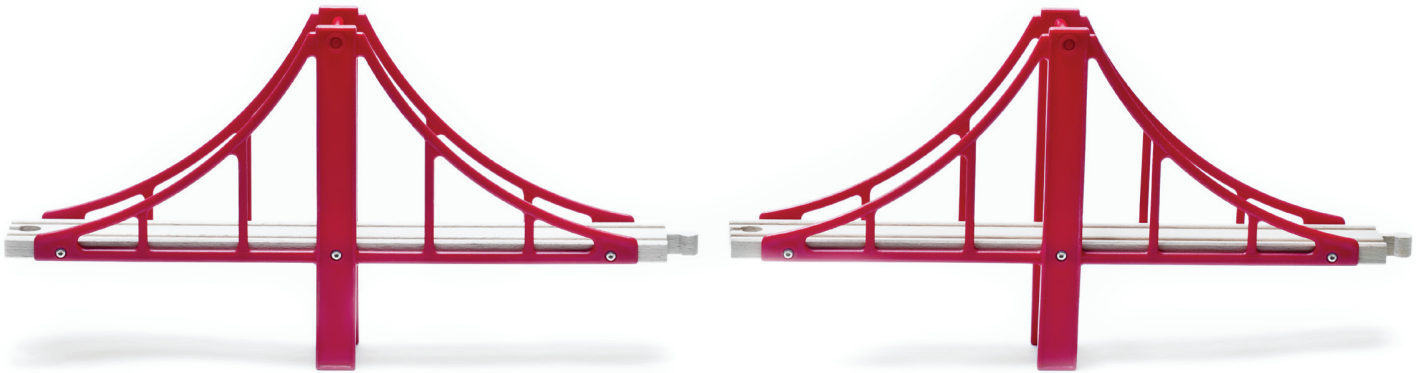
Biz size bir ipucu verelim...

- a) SAP Yetkinliği sayesinde
- b) UFRS Bilgisi ve Yeni TTK Odağı ile
- c) Sektör Deneyimini yansıtarak
- d) Süreç Uzmanlığını uygulayarak
- e) Yukarıdakilerin Hepsini

Zaman gittikçe daralıyor!

Sizler de "yarım" çözümlerin risklerini üstlenmek istemeyenlerdenseniz;
Çok önemli ikinci bir soru daha sizleri bekliyor:

UFRS Dönüşümü ve Yeni TTK'ya uyumda doğru çözüm ortağınız kim?

Gülin Günce - Direktör

- Yeni kanun perakende sektöründe neler değişecek?

Yeni Türk Ticaret Kanunu Madde 1530 – 1 ile birlikte perakende sektörüne önemli bir değişimin geleceği beklenmektedir. Bu maddeye istinaden; perakende satış mağazalarının tedarikçileri ile yaptıkları sözleşmelerde öngörülen ödeme süresi, faturanın veya eş değer ödeme talebinin yahut mal veya hizmetin alındığı ya da mal veya hizmetin gözden geçirme ve kabul usulünün tamamlandığı tarihten itibaren en fazla altmış (60) gün olabilir. Şöyle ki, alacaklı aleyhine ağır bir haksız durum yaratmamak koşulu ile birlikte tarafların açıkça anlaşması suretiyle taraflar arasında daha uzun bir süre öngörülebilir. Ancak, alacaklının küçük ve orta ölçekli işletme (KOBİ) veya borçlunun büyük ölçekli işletme sıfatı taşıdığı hallerde süre hiçbir şekilde yeni kanunda belirtilen altmış (60) günlük süreyi aşamaz. Bilindiği üzere, büyük ölçekli perakendeciler, süpermarket zincirleri satışlarını nakit ya da kredi kartı ile yapmaktadırlar. Tedarikçilere ödemelerini ise 200 günün dahi üzerine çıkabilecek vadeler ile gerçekleştirebilmektedirler. Ancak uygulamaya konulan yeni kanun ile birlikte KOBİ niteliğini taşıyan, tarımsal faaliyetle uğraşan şirket statüsüne giren tedarikçiler alacaklarını en çok 60 gün (30+30 muayene süresi) içerisinde tahsil etme şansını elde edeceklerdir. Kanımca, perakende sektöründe faaliyet gösteren büyük şirketler borçlarının ödeme sürelerini 60 günün üzerine çıkartabilmek için tedarikçileri ile birebir anlaşma yoluna gitmek isteyeceklerdir. Bununla birlikte, yeni kanunda şu an itibarıyla, bu şekilde karşılıklı bir mutabakat yolunu seçme konusunda herhangi bir açıklık bulunmamaktadır.

- Firmalara Yeni Türk Ticaret Kanunu'na uyum konusunda ne gibi tavsiyelerde bulunursunuz?

Yeni Türk Ticaret Kanunu ; şirketlere yasal yapı ve pay sahipliği hakları, şirketler topluluğu, kurumsal yönetim ilkeleri ve iç denetim, bilgi topluluğu hizmetleri, bilgi güvenliği ve internet sitesi uygulamaları, mali durum, finansal raporlama ve UFRS ile özdeş TMS ve bağımsız denetim ve işlem denetimi konu başlıkları altında olmak üzere altı (6) temel uyum alanında değişim ve gereksinimler getirmektedir. Bununla birlikte, Yeni Kanun şirketlere yönetsel ve finansal şeffaflık getirmenin yanı sıra, kamunun aydınlatılması hususunda da çok önemli yenilikler getirmektedir. UFRS' ye göre defter tutma, bağımsız denetim ve her şirketin kendi internet sitesi aracılığı ile UFRS'ye göre düzenlenmiş ve Uluslararası Denetim Standartlarına uygun şekilde denetimden geçmiş finansal tablolarını halka açıklama zorunluluğu; bir anlamda tüm sermaye şirketlerini halka açık bir sermaye şirketi gibi davranmaya ve halka açık bir firmada bulunan tüm iç kontrol ve iç denetim, risk yönetimi, kurumsal yönetimin gerektirdiği organizasyonel ve sistem altyapısı değişikliklerini yapmaya mecbur kılmaktadır. Dolayısıyla, şirketlere tavsiyem, hiç zaman kaybetmeden yeni kanuna uyum sürecini bir proje olarak ele alarak, Yeni TTK'ya uyum projelerini hayata geçirmeleri yönünde olacaktır.

• **Kanundaki en radikal maddeler sizce hangileri, bu maddeler ticari hayatta ne gibi etkiler yapacak?**

Kanımcı, kanundaki en dikkat çeken maddeler; Türkiye Muhasebe Standartları'na uygun defter tutma ve finansal raporlama, bağımsız denetim, tek kişilik ortaklık, yönetim kurulu /müdürler, internet sitesi kurma zorunluluğu, elektronik ortamda Genel Kurul ve Yönetim Kurulu toplantıları başlıkları altındadır diyebiliriz. Yeni TTK ile 01.01.2013 tarihinden itibaren sermaye şirketlerine ticari defterler tutulurken, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayınlanan UFRS'ye (Uluslararası Finansal Raporlama Standartları) uyumlu Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na uyma zorunluluğu yerine getirilmiştir. UFRS uluslararası bir finans dilidir. Türk şirketlerinin de söz konusu standartlara uygun olarak defter tutması ve finansal raporlarını hazırlaması öngörülmüştür. Bununla beraber, etkin ve anlaşılabilir finansal raporlama sistemi paydaşlar için daha güvenilir bir yapının kurulmasını sağlayacaktır. Ayrıca, şirketler uluslararası standartlarda bilgi sağlayabilecektir, yabancıların yatırım yapma kararı almaları kolaylaşacaktır ve Türk şirketleri daha iyi şartlarda anlaşmalar yapabileceklerdir. Şirketler mali tablo ve finansal göstergelerini global piyasalarla karşılaştırma imkanına kavuşacaktır. Şirketler, UFRS dönüşümünü, kendi pazarlarında güçlü oldukları yanları daha da sağlamlaştırmak, gelişime açık yanlarını da güçlendirmek için fırsat olarak değerlendirmeliler. Diğer bir konu ise, Yeni TTK ile şirketlerde bulunması zorunlu organlardan biri olan "denetçilik (murakıplık)" kurumu kaldırılmış, yerine bağımsız denetçilerin şirketleri denetlemesi öngörülmüştür. Anonim şirketler, limited şirketler ve şirketler topluluğu bağımsız denetçi tarafından, uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu Türkiye Denetim Standartları'na göre denetlenecektir. Bu itibarla, daha işlevsel bir denetimin yapılması sağlanacaktır. Bağımsız denetimden geçmiş mali tablolar ile işletmenin finansman bulması kolaylaşacaktır. Tüm pay sahiplerinin hakları daha iyi korunmuş olacaktır. Türk işletmelerine uluslararası ve yabancı piyasalarda rekabet gücünü arttıracak ve Türk piyasasına uluslararası

nitelik kazandıracaktır. Yürürlükteki Türk Ticaret Kanununa göre limited şirketler asgari iki, anonim şirketler ise asgari beş pay sahibinden oluşmak zorundadır. Yeni TTK ile bu zorunluluk terkedilmiş ve sadece bir gerçek veya tüzel kişi ile anonim ve limited şirketlerin kurulması mümkün kılınmıştır. Birçok şirketin ticari hayatta bu zorunluluğu yerine getirmek amacıyla çok küçük oranlarla gerçek veya tüzel kişileri pay sahibi olarak belirlediği görülmektedir. Yürürlükteki TTK ile belirlenen asgari pay sahibi sayısının altına düşülmesi halinde, şirketlerin feshi veya infisahı söz konusu olabilmekte, ayrıca sadece söz konusu zorunluluğu yerine getirmek adına pay sahibi olarak belirlenen kişilerin şirket idaresini bazı durumlarda yavaşlatması sonucu ile karşı karşıya kalınmaktaydı. Bu nedenlerle, yeni TTK ile getirilen tek kişilik ortaklık kurulabilmesi imkânı, şirketin yönetiminde aktif ve kazanca ortak olmayan "görünüşte" pay sahipliği olgusunu ortadan kaldıracaktır. Ayrıca, Yönetim kurulu üyesinin anonim şirkette pay sahibi olma zorunluluğu kaldırılmıştır. Hem anonim hem de limited şirketlerde sadece tek üyesi olan bir yönetim organı oluşturulmasına imkân tanınmıştır. Anonim ve limited şirketlerde yöneticiler tüzel kişi veya gerçek kişi olabilir. Yönetim kurulu üyelerinin pay sahibi olma zorunluluğunun ortadan kaldırılması şirket yönetiminin pay sahipleri dışından, hiç kimseden talimat almayan profesyonel yöneticilere bırakılmasına imkân tanımaktadır. Bu kapsamdaki değişiklikler şirketlerin yönetsel karar alma mekanizmasını ve işleyişimi kolaylaştıracaktır. Diğer bir konu ise, Yeni TTK ile sermaye şirketlerine internet sitesi kurması zorunluluğu getirilmiştir. Böylece, şirketlerin alenileştirilmesi, pay sahiplerinin ve alacaklıların bilgi alma haklarının kolaylaştırılması amaçlanmıştır. Teknoloji ve internet çağına ayak uydurmaya yönelik olan bu düzenleme ile ticaret şirketleri güvenli elektronik imza ile kanunun zorunlu tuttuğu bütün işlemleri yapabileceklerdir. Şirketler genel kurul ve yönetim kurulu toplantılarını elektronik ortamda yapabilmesi ile de özellikle yabancı ortaklı şirketlerin önemli bir sorunu bertaraf edilebilecek, hızlı kararlar alınabilmesi sağlanacaktır.

Yeni TTK hizmetleri ekibi

Ali Çiçekli
Ortak,
TTK Hizmetleri Lideri
acicekli@deloitte.com

Timuçin Cengiz
Direktör,
TTK ve Aile
Şirketleri Hizmetleri
Koordinatörü
tcengiz@deloitte.com

Denetim Hizmetleri
Gökhan Alpman
Ortak
galpman@deloitte.com

Danışmanlık Hizmetleri
Cem Sezgin
Ortak
csezgin@deloitte.com

Kurumsal Risk Hizmetleri
Evren Sezer
Ortak
esezer@deloitte.com

Vergi Hizmetleri
Ahmet Cangöz
Ortak
acangoz@deloitte.com

Vergi Hizmetleri
Sebahattin Erdoğan
Ortak
serdogan@deloitte.com

Lerzan Nalbantoğlu
Vergi ve Mali Hukuk
İşleri Danışmanı
lnalbantoglu@deloitte.com

Deloitte Türkiye

Sun Plaza

Maslak Mah. Bilim Sok. No:5
34398 Şişli, İstanbul
Tel: 90 (212) 366 60 00
Fax: 90 (212) 366 60 30

Armada İş Merkezi

A Blok Kat:7 No:8
06520, Söğütözü, Ankara
Tel: 90 (312) 295 47 00
Fax: 90 (312) 295 47 47

Punta Plaza

1456 Sok. No:10/1
Kat: 12 Daire: 14 – 15
Alsancak, İzmir
Tel: 90 (232) 464 70 64
Fax: 90 (232) 464 71 94

www.deloitte.com.tr
www.verginet.net
www.denetimnet.net

Deloitte, faaliyet alanı birçok endüstriyi kapsayan özel ve kamu sektörü müşterilerine denetim, vergi, danışmanlık ve kurumsal finansman hizmetleri sunmaktadır. Küresel bağlantılı 150'den fazla ülkedeki üye firması ile Deloitte, nerede faaliyet gösterirse gösterebilir, başarılarına katkıda bulunmak için müşterilerine birinci sınıf kapasitesini ve derin yerel deneyimini sunar. Deloitte'un yaklaşık 182. 000 uzmanı, mükemmeliğin standardı olmaya kendini adanmıştır.

Deloitte; bir veya birden fazla, ayrı ve bağımsız birer yasal varlık olan, İngiltere mevzuatına göre kurulmuş olan Deloitte Touche Tohmatsu Limited ve üye firma ağına atfedilmektedir. Deloitte Touche Tohmatsu Limited ve üye firmalarının yasal yapısının detaylı açıklaması için lütfen www.deloitte.com/about adresine bakınız.